

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Бухгалтерський облік в забезпеченні сталого розвитку

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Освітня програма Облік і оподаткування

Спеціальність D1 Облік і оподаткування

Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування,
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Бухгалтерський облік в забезпеченні сталого розвитку
Викладач	Максимів Ю.В., к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування
Контактний телефон викладача	+38(099)3470894
E-mail викладача	yuliia.maksymiv@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний та заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій: https://koia.pnu.edu.ua/hrafik-provedennia-konsultatsij/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Предметом вивчення дисципліни є процеси формування інформації в системі бухгалтерського обліку задля забезпечення сталого розвитку бізнес-структур. Дисципліна спрямована на вивчення організаційних та методичних аспектів бухгалтерського обліку в прагненні забезпечити прозорість та відповідальність бізнесу перед суспільством і природним середовищем.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета: формування системи знань з підготовки обліково-аналітичного забезпечення в процесі прийняття управлінських рішень спрямованих на досягнення Цілей сталого розвитку. Цілі: вивчення концептуальних засад використання бухгалтерського обліку як інформаційної бази для системи управління з метою забезпечення сталого розвитку суб'єкта господарювання, а також набуття практичних навичок з формування й оприлюднення звітності зі сталого розвитку.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<i>Компетентності:</i> Здатність розуміти теоретичні засади бухгалтерського обліку в системі забезпечення сталого розвитку. Знання концептуальних основ інтеграції екологічних та соціальних аспектів у бухгалтерський облік. Здатність застосовувати бухгалтерський інструментарій для інформаційного забезпечення екологічних управлінських рішень. Вміння ідентифікувати об'єкти обліку екологічної діяльності суб'єкта господарювання. Здатність формувати екологічну та соціальну інформацію для потреб різних груп зацікавлених осіб. Вміння організовувати підготовку та подання звітності зі сталого розвитку. Здатність враховувати вимоги екологічного законодавства при організації бухгалтерського обліку. Вміння застосовувати ризик-орієнтований підхід у системі бухгалтерського обліку. Здатність оцінювати вплив ризиків на фінансовий стан і капітал підприємства. Вміння аналізувати та забезпечувати якість облікової інформації щодо сталого розвитку. <i>Програмні результати навчання</i> Пояснювати роль бухгалтерського обліку у забезпеченні сталого розвитку підприємства. Характеризувати вплив еколого-економічних концепцій на розвиток бухгалтерського обліку. Ідентифікувати та класифікувати об'єкти екологічної діяльності для їх відображення в обліку. Формувати інформаційне забезпечення для прийняття екологічних та соціальних управлінських рішень. Застосовувати норми екологічного законодавства при відображенні господарських операцій у бухгалтерському обліку. Оцінювати ризики діяльності суб'єкта господарювання та визначати їх вплив на облікові показники. Відображати в обліку операції зі страхування ризиків. Формувати звітність зі сталого розвитку з урахуванням потреб зацікавлених осіб. Аналізувати якість облікової інформації та пропонувати напрями її удосконалення.	

5. Організація навчання				
Обсяг курсу – 90 год.				
Вид заняття		Загальна кількість годин		
лекції		16		
практичні		14		
самостійна робота		60		
Ознаки курсу				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни	
II	D1 Облік і оподаткування	другий	вибіркова	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема, план		Кількість годин		
		лекція	практичне заняття	самостійна робота здобувача
Тема 1. Бухгалтерський облік як вирішальна умова забезпечення сталого розвитку Концептуальні засади побудови бухгалтерського обліку для забезпечення сталого розвитку. Суть процесу прийняття управлінських рішень та їх роль в забезпеченні сталого розвитку. Види управлінських рішень та вимоги до них. Бухгалтерський облік як інформаційна основа для досягнення Цілей сталого розвитку. Еволюція методів бухгалтерського обліку задля забезпечення сталого розвитку		2	2	8
Тема 2. Теоретичні основи засади бухгалтерського обліку в забезпеченні сталого розвитку для прийняття екологічних рішень Розвиток еколого-економічної думки та її вплив на бухгалтерський облік. Розвиток бухгалтерського обліку екологічної діяльності. Інформаційне забезпечення процесу управління для прийняття екологічних рішень. Сутність екологічної інформації, суб'єкти формування та користувачі. Формування звітності про екологічну діяльність.		2	2	8
Тема 3. Організаційно-методичні засади бухгалтерського обліку екологічної діяльності суб'єкта господарювання Об'єкти бухгалтерського обліку екологічної діяльності суб'єкта господарювання. Організаційно-методичні засади бухгалтерського обліку відходів. Екологічні витрати, доходи та зобов'язання як об'єкти бухгалтерського обліку. Бухгалтерська інтерпретація екологічного збитку.		2	2	8
Тема 4. Формування та оприлюднення екологічної інформації в бухгалтерській звітності суб'єкта господарювання Екологічна інформація в бухгалтерській звітності: суб'єкти формування та склад користувачів. Облікове забезпечення управління екологічною діяльністю суб'єкта господарювання. Вплив облікової інформації на формування екосвідомості суспільства.		2	2	10

Тема 5. Бухгалтерський облік в забезпеченні сталого розвитку для прийняття соціальних рішень Суть системи соціального управління, її складові. Інформаційне забезпечення прийняття соціальних рішень. Формування звітності про соціальну діяльність суб'єкта господарювання.	2	2	6
Тема 6. Бухгалтерський облік в управлінні ризиками для забезпечення сталого розвитку Сутність і класифікація ризиків суб'єкта господарювання. Методи управління ризиками та їх вплив на бухгалтерський облік. Взаємозв'язок фактів, ризиків та об'єктів бухгалтерського обліку. Вплив ризику на капітал суб'єкта господарювання.	2	2	8
Тема 7. Звітність в забезпеченні сталого розвитку Сучасні тенденції розвитку звітності відповідно до потреб зацікавлених осіб. Класифікація звітності відповідно до потреб різних груп зацікавлених осіб. Основи організації взаємодії з зацікавленими особами. Організація та методика підготовки і подання Звітності зі сталого розвитку.	4	2	12
Разом	16	14	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання 100 бальна: бали накопичуються за різні види робіт протягом навчального процесу, а підсумкова залікова оцінка виставляється на останньому практичному занятті. Зараховано – “відмінно” 90-100 балів (А – за шкалою ECTS) – здобувач демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв'язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; вільно володіє науковими термінами; Зараховано – “добре” 70-89 балів (за шкалою ECTS: 80-89 – В; 70-79 – С) – здобувач демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв'язках; Зараховано – “задовільно” 50-69 балів (за шкалою ECTS: 60-69 – D; 50-59 – E) – здобувач володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки; Незараховано - менше 50 балів (за шкалою ECTS: 26-49 – FX; 1-25 – F) – здобувач не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами. Система оцінювання навчальної дисципліни включає два види контролю: поточний і підсумковий. Накопичення балів здобувачом під час вивчення дисципліни проводиться у такому співвідношенні: - поточне оцінювання – 65 балів (усні відповіді, розв'язання практичних ситуацій, тести, контрольна робота). - самостійна робота – 35 балів (індивідуальне завдання та тести КСР) За кожен вид робіт здобувач отримує оцінку в 100 бальній шкалі.

	Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Також за рішенням кафедри обліку і оподаткування здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали (див. «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», URL: https://surl.li/wmmuhb; «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» URL: https://surl.li/dxovqb)
Вимоги до письмових робіт	Здобувач виконує одну контрольну роботу. Головна мета – перевірка ступеня засвоєння здобувачами теоретичних положень. У разі відсутності здобувача при написанні контрольної роботи йому надається можливість виконати цей вид роботи в межах індивідуально-консультативної роботи з викладачем або в межах визначеного викладачем відповідного практичного заняття.
Практичні заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у здобувачів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і практичні навички з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань здобувачів. Оцінки за практичне заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни
Самостійна робота	Загальний обсяг годин самостійної роботи здобувача, що відводиться на вивчення дисципліни «Бухгалтерський облік в забезпеченні сталого розвитку» складає 60 год. Здобувачам пропонується виконання завдань, що розміщені у Системі дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://d-learn.pnu.edu.ua). Згідно графіку навчального процесу в період контролю за самостійною роботою здобувач проходить тестування на платформі дистанційного навчання.
Методи навчання	Наочні методи навчання - ґрунтуються на візуальному сприйнятті інформації для полегшення вивчення навчального матеріалу (використання ілюстрацій, графіків, схем, мультимедійних матеріалів (презентації, відео). Інтерактивні методи навчання - ґрунтуються на принципі зворотного зв'язку, коли здобувач освіти отримує відповіді, зауваження та поради щодо певної проблематики від викладача чи одногрупників; коли здобувачі освіти взаємодіють між собою, а викладач виступає координатором та наставником, а також стежить за дотриманням навчальних та етичних норм (відповіді на запитання та опитування думок здобувачів освіти, кейс-стаді тощо). Практичні методи навчання - передбачають виконання задач та вправ, які спрямовані на розвиток навичок і практичного застосування знань. Інноваційні методи навчання - поєднують інтерактивні та комп'ютерні технології. Серед інноваційних методів навчання використовуються: компетентісний метод, використання інформаційно-комунікаційних технологій та діджитал-інструментів. Зокрема, інструменти Google та Mentimeter. Методи дистанційного навчання - ґрунтуються на використанні інформаційних технологій, в т.ч. університетської системи дистанційного навчання (https://d-learn.pnu.edu.ua), платформ для організації відеоконференцій: Zoom Video Communications.

Умови допуску до підсумкового контролю	Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань.
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік (виставляється на підставі результатів поточного контролю (виконання практичних завдань, контрольної роботи, самостійної роботи здобувача)

7. Політика курсу

Письмові роботи: здобувач повинен самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Здобувач опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання у визначений для контролю самостійної роботи період згідно графіку навчального процесу.

Здобувачі вищої освіти, які були недопущені або не з'явилися на підсумковий контроль, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіка ліквідації академзаборгованості за встановленими в університеті правилами.

Очікується, що здобувачі будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається «Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (URL: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>). Списування під час контрольних робіт та екзамену заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише для виконання он-лайн тестування. Для обчислень можна використовувати калькулятор.

Вживати їжу та напої під час занять в аудиторії забороняється (крім води або за медичними показаннями).

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а «нб» округляється.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (на 20% менше).

У студентів є можливість визнати результати навчання, здобуті шляхом неформальної освіти пройшовши стажування, онлайн курси на платформах Prometheus, Coursera чи ін. (чи інших рекомендованих кафедрою обліку і оподаткування: URL: <https://koia.pnu.edu.ua/platformy-dlia-neformalnoi-osvity/>).

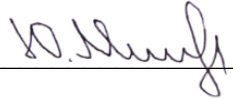
Результати неформальної освіти визнаються згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (URL: <https://surl.li/xpiocw>)

8. Рекомендована література та інші джерела

1. Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” (зі змінами і доповненнями) від 16.07.99 р. № 996 – XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Maksymiv Y., Yakubiv V., Pylypiv N., Piatnychuk I., Hryhoruk I., Hoxh V. Biological assets in accounting of socially responsible activities of agricultural enterprises Custos e @gronegocio on line. v. 18, n. 2, Abr/Jun. 2022. P. 458-476
3. Pylypiv N., Piatnychuk I., Halacheko O., Maksymiv Y., Popadynets N. Balanced scorecard for implementing united territorial communities' social responsibility. Problems and Perspectives in Management Volume 18, 2020, Issue №2, pp. 128-139.
4. Maksymiv, Y., Yakubiv, V., Pylypiv, N., Hryhoruk, I., Piatnychuk, I., & Popadynets, N. (2021). Strategic challenges for sustainable governance of the bioeconomy: Preventing conflict between SDGs. Sustainability, 13(15), 8308. <https://doi.org/10.3390/su13158308>
5. Інтегрована корпоративна звітність : навчальний посібник / Р.О. Костирко ... [та ін.]. 3-тє видання, перероблене і доповнене. Київ : Видавництво Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, 2023. 367 с. URL: <https://dspace.snu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6c485e5a-a676-4fcf-8838-a228e405be82/content>

6. Максимів Ю.В., Якубів В.М., Пилипів Н.І., П'ятничук І.Д., Гориславець П.А. Переосмислення суті управлінського обліку в контексті досягнення Цілей сталого розвитку. Фінанси України. 2023. № 1. С. 117-128.
7. Rimmel G. (Ed.). *Accounting for Sustainability*. Routledge, 2020. 230 p. ISBN 978-0-367-47895-7 (paperback). DOI: 10.4324/9781003037200.
8. Zyznarska-Dworczak B. *Sustainability accounting in cognitive and theoretical framework*. Poznań: Poznań University of Economics and Business Press, 2020. 369 p. ISBN 978-83-66199-22-4. DOI: 10.18559/978-83-66199-91-0.
9. Сайт держаної служби статистики України. Цілі сталого розвитку. <https://sdg.ukrstat.gov.ua/uk>
Сайти професійних та громадських організацій:
10. Сайт AICPA-CIMA: <https://www.aicpa-cima.com/home>
11. Сайт GRI: <https://www.globalreporting.org/>
12. CSRD Directive: <https://eur-lex.europa.eu/>
13. European Sustainability Reporting Standards: <https://eur-lex.europa.eu>.

Викладач

Максимів Ю.В.